

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízдила a soudců JUDr. Milady Tomkové a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobce: **Občanské sdružení Svoboda zvířat Hradec Králové**, se sídlem Lochenice 156, Předměřice nad Labem, proti žalovanému: **Krajský úřad Pardubického kraje**, odbor životního prostředí a zemědělství, se sídlem Komenského nám. 125, Pardubice, proti rozhodnutí Městského úřadu Přelouč ze dne 3. 12. 2003, č. j. OŽP/409/2003, a rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 3. 2004, č. j. OŽPZ/4752/2004, za účasti osoby zúčastněné na řízení: 1) Ředitelství vodních cest České republiky, se sídlem Vinohradská 184/2396, Praha 3, zastoupeného JUDr. Jiřím Stránským, advokátem, se sídlem Jandova 8, Praha 9, 2) Město Přelouč, se sídlem Masarykovo nám. 25, Přelouč, 3) Ekologický právní servis, o. s., se sídlem Převrátická 330, Tábor, zastoupeného Mgr. Luděkem Šikolou, advokátem, se sídlem Dvořákova 13, Brno, v řízení o kasační stížnosti osoby zúčastněné na řízení ad 1) a žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové, pobočka Pardubice, ze dne 19. 6. 2008, č. j. 52 Ca 56/2007 - 354, doplněného usnesením Krajského soudu v Hradci Králové, pobočka Pardubice, ze dne 19. 6. 2008, č. j. 52 Ca 56/2007 - 366, o návrhu na přiznání odkladného účinku,

t ak to:

Kasační stížnosti **se nepřiznává** odkladný účinek.

Odůvodnění:

Osoba zúčastněná na řízení uvedená výše pod označením 1) a žalovaný podali kasační stížnost proti shora označenému rozsudku krajského soudu, kterým bylo zrušeno rozhodnutí Městského úřadu Přelouč ze dne 3. 12. 2003, č. j. OŽP/409/2003, a rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 3. 2004, č. j. OŽPZ/4752/2004. Těmito rozhodnutími bylo vydáno závazné stanovisko k zásahům do významných krajinných prvků - vodní tok, les a údolní niva - byl udělen souhlas k umístění stavby „Nový plavební stupeň Přelouč“. Osoba zúčastněná na řízení uvedená výše pod označením 1), tedy Ředitelství vodních cest České republiky (v dalším textu bude pro zjednodušení označována jako „stěžovatel“), požádala současně s kasační stížností o přiznání odkladného účinku.

V návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti stěžovatel uvedl, že nepřiznání odkladného účinku bude znamenat pro strany nenahraditelnou újmu v pozastavení souvisejících procesů ve stavebním řízení, při úpravě majetkových vztahů k pozemkům apod. Zmrazení příprav stavby by ve svém důsledku znamenalo obrovské a nenahraditelné ztráty finančních prostředků vyčleněných ze státního rozpočtu a fondů EU. Přiznání odkladného účinku se přitom nedotkne nepřiměřeně nabytých práv třetích osob a není ani v rozporu s veřejným zájmem.

Naproti tomu žalobce doložil do spisu sdělení, ze kterého vyplývá, že pro stavbu v tuto chvíli nejsou ze státního rozpočtu vyčleněny žádné peníze.

Při posouzení návrhu na přiznání odkladného účinku vyšel Nejvyšší správní soud z § 107 a § 73 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), a dospěl k závěru, že není důvod návrhu vyhovět.

Podle § 55 odst. 4 s. ř. s. usnesení, jímž se řízení nekončí a jímž se nikomu neukládá povinnost, nemusí obsahovat odůvodnění. Přestože citované ustanovení na daný případ dopadá, Nejvyšší správní soud alespoň krátce k věci dodává: Podle § 107 s. ř. s. kasační stížnost nemá odkladný účinek; Nejvyšší správní soud jej však může na návrh stěžovatele přiznat. Ustanovení § 73 odst. 2 a 4 se užije přiměřeně. Podle § 73 odst. 2 s. ř. s. soud přiznává odkladný účinek, jestliže: 1) výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí by znamenaly pro žalobce (zde stěžovatele) nenahraditelnou újmu, 2) přiznání odkladného účinku se nedotkne nepřiměřeným způsobem nabytých práv třetích osob 3) přiznání odkladného účinku není v rozporu s veřejným zájmem. Všechny podmínky musejí být splněny kumulativně.

K podmínce ad 1) Nejvyšší správní soud nejprve uvádí, že zákon stanoví, že právní následky rozhodnutí musí znamenat nenahraditelnou újmu pro žalobce (zde tedy stěžovatele) - díky zákona tedy spojuje případnou nenahraditelnou újmu s osobou stěžovatele. Ředitelství vodních cest České republiky bylo zřízeno Ministerstvem dopravy a spojů ČR 1. dubna 1998 a je organizační složkou státu zřízenou Ministerstvem dopravy, dle ust. § 51 odst. 1. zákona č. 219/2000 Sb. Typově se tedy nejedná o subjekt, jemuž oddálením výstavby může vzniknout nenahraditelná újma. Sporné také zůstává naplnění kritéria „nenahraditelné újmy“ jakožto následku realizace napadeného rozhodnutí. Možnost přiznání odkladného účinku má charakter mimořádný, protože soud před vlastním rozhodnutím ve věci samé prolamuje právní účinky pravomocného rozhodnutí. Soud proto může přiznat kasační stížnosti odkladný účinek pouze v případě, že osoba, které byla pravomocným rozhodnutím uložena nějaká povinnost, v návrhu na odkladný účinek přesvědčivým způsobem doloží, že výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí by pro ni znamenaly nenahraditelnou újmu. V daném případě stěžovatel pouze tvrdí, že by mu výkonem rozhodnutí byla způsobena nenahraditelná újma spočívající v pozastavení procesů ve stavebním řízení a ztrátě prostředků z veřejných rozpočtů a fondů. Nepředložil však soudu žádné podklady, ani důkazy, ze kterých by tato nenahraditelná újma vyplývala, případně ze kterých by vyplýval rozsah této újmy, aby bylo možno posoudit údajný nenahraditelný důsledek případné realizace napadeného rozsudku. Za těchto okolností zůstává tvrzení stěžovatele pouhým ničím nepodloženým tvrzením. To jistě nepostačuje k tak závažnému zásahu, jakým je zásah do právních účinků pravomocného soudního rozsudku. Institut přiznání odkladného účinku je svou povahou institutem mimořádným, který není možno používat tím způsobem, že by byl přiznáván na základě neurčitých, nepodložených nebo neprokázaných tvrzení. Dále je nutno uvést, že v daném případě došlo pouze k oddálení správního řízení - rozsudkem krajského soudu bylo rozhodnutí zrušeno a vráceno k dalšímu řízení. V současné době tedy běží u správního orgánu řízení, ve kterém jsou odstraňovány vytčené vady. Nejvyšší správní soud v usnesení rozšířeného senátu ze dne 24. 4. 2007, sp. zn. 2 Ans 3/2006 (publikováno pod č. 1255/2007 Sb. NSS) vyslovil: *„Zruš-li krajský soud rozhodnutí správního orgánu, je povinností správního orgánu pokračovat v řízení a řídit se přitom závažným právním názorem vyjádřeným v pravomocném soudním rozhodnutí, bez ohledu na to, zda je ve věci podána kasační stížnost.“* I v této (nyní projednávané věci) zdejší soud z tohoto právního názoru vychází. Rozšířený senát se v tomto usnesení zabýval i otázkou možných, obtížně řešitelných procesních důsledků, které mohou nastat tehdy, pokud Nejvyšší správní soud by zrušil rozsudek krajského soudu, jímž bylo správní rozhodnutí zrušeno. Vedle sebe tak mohou být dvě odlišná či dokonce opačná rozhodnutí o téže věci a to nové, v mezidobí vydané správní rozhodnutí, a „obživlé“ původní rozhodnutí.

K tomu tento senát pouze poukázal na to, že řešením není nerespektování zákonných důsledků kasační stížnosti, s níž odkladný účinek spojen není. V závěru odůvodnění tohoto usnesení soud příkladmo poukázal na případy, kdy by respektování soudního rozhodnutí (tedy míněno rozhodnutí krajského soudu) mohlo způsobit závažné důsledky (vrácení řidičského oprávnění duševně choré osobě, vystavení zbrojního průkazu nebezpečnému recidivistovi, udělení povolení k obchodu s vojenským materiálem zločinnému podniku). Usnesení rozšířeného senátu pak vychází ze základní koncepce, že podání kasační stížnosti zásadně nemá odkladný účinek. Přiznání odkladného účinku je spíše výjimečné.

Z tohoto hlediska nutno nazírat i na nyní projednávanou otázku odkladného účinku kasační stížnosti. Rozhodnutí krajského soudu je pravomocné a jeho právním názorem je správní orgán vázán. Z dikce § 107 s. ř. s. nutno dovozovat („Nejvyšší správní soud ... může ... odkladný účinek přiznat ...), že jde o opatření mimořádné a výjimečné. Kasační stížnost je opravným prostředkem proti již pravomocnému rozhodnutí krajského soudu a zákon v § 107 s. ř. s. nabádá pouze k přiměřené aplikaci § 73 s. ř. s. (tedy nikoli aplikaci obdobné). K zahájení stavby podle údajů ve spise dosud nedošlo. Soudním rozhodnutím se tedy pouze oddaluje ukončení stavebního řízení, přičemž u správního orgánu probíhá v současné chvíli řízení směřující k odstranění vytčených vad. Nejedná se tak zde o situaci, kdy výkonem rozhodnutí hrozí konkrétní, jednoznačné a nevratné důsledky (např. hrozba odstranění realizované stavby, exekuce likvidační pokuty apod.), neboť na novou výstavbu sám o sobě (apriori) právní nárok není. Podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu nenahraditelná újma, která by stěžovateli při výkonu nebo jiných právních následcích rozhodnutí mohla vzniknout, a jež je základní podmínkou pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti (§ 73 odst. 2 s. ř. s.), musí představovat výjimečný a závažný stav, přičemž důsledky napadeného rozsudku by musely být spojeny právě s okamžitým výkonem rozhodnutí, kterému by proto bylo třeba předejít. Přiznání odkladného účinku je mimořádným zásahem do účinnosti a vykonatelnosti napadeného rozhodnutí (rozsudku), a to zejména v případě řízení o kasační stížnosti, která sama o sobě je mimořádným prostředkem - nastupuje totiž v okamžiku, když již věc pravomocně prošla řízením správním a řízením před krajským (městským) soudem, a je pravomocně ukončena. V tomto směru je třeba poukázat rovněž na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 6. 2007, č. j. 1 As 39/2006 - 55, ve kterém se uvádí, že by mělo být vyhověno návrhům na přiznání odkladného účinku správní žaloby občanských sdružení tak, aby nemohlo docházet k situacím, kdy v době rozhodování o správní žalobě již byl povolený záměr nevratně realizován (typicky provedení stavby).

Naplnění kritéria „nenahraditelné újmy“, která by vznikla v důsledku výkonu napadeného rozhodnutí ve smyslu § 73 odst. 2 s. ř. s., nebylo prokázáno, a návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti proto nebylo možno vyhovět. Poněvadž Nejvyšší správní soud neshledal první a podstatnou podmínku pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti (vznik nenahraditelné újmy na straně stěžovatele), nebylo již třeba zkoumat podmínky další, jež musejí být naplněny kumulativně. Proto návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti zamítl.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 18. prosince 2008

JUDr. Bohuslav Hnízdil
předseda senátu